

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΟ ΚΑΙ ΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ**Επίγειοι θησαυροί**

¹⁹Μη μαζεύετε θησαυρούς πάνω στη γη, όπου τους αφανίζει ο σκόρος και η σκουριά, κι όπου οι κλέφτες κάνουν διαρρήξεις και τους κλέβουν. ²⁰Αντίθετα, να μαζεύετε θησαυρούς στον ουρανό, όπου δεν τους αφανίζουν ούτε ο σκόρος ούτε η σκουριά, κι όπου οι κλέφτες δεν κάνουν διαρρήξεις και δεν τους κλέβουν. ²¹Γιατί όπου είναι ο θησαυρός σας εκεί θα είναι και η καρδιά σας.

Ευαγγέλιο κατά Ματθαίον 6, 19-21

1.

Fritz Eichenberg, *Ο Χριστός στο σουσίτιο (Christ in the breadline)*

**ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ
ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΚΑΙ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ****2. Και άγιος και «κλέφτης»**

Ζούσε στην Αλεξάνδρεια μια ανύπαντρη χριστιανή γυναίκα που φαινόταν ταπεινή, στην πραγματικότητα όμως ήταν περήφανη και πολύ φιλάργυρη. Ήταν μάλλον φιλόχρυση, παρά φιλόχριστη. Δεν είχε προσφέρει ποτέ κάτι από την περιουσία της, ούτε σε ξένο, ούτε σε φτωχό, ούτε σε καταπιεσμένο... Αυτή τη γυναίκα..., ο αγιότατος Μακάριος, ο πρεσβύτερος και προϊστάμενος του λεπροκομείου, θέλησε -κατά κάποιον τρόπο- να την εγχειρίσει σα γιατρός, για να την ανακουφίσει από την πλεονεξία, και επινόησε το εξής τέχνασμα... Πήγε και τη βρήκε και της είπε: «Έχουν πέσει στα χέρια μου πολύτιμοι λίθοι, σμαράγδια και υάκινθοι. Δεν ξέρω αν προέρχονται από κλοπή ή από νόμιμο εμπόριο. Δεν έχουν

αποτιμηθεί, μιας και είναι πέρα από κάθε αποτίμηση. Ο ιδιοκτήτης τους τους πουλάει πεντακόσια νομίσματα...». Πέφτει τότε αυτή στα πόδια του και του λέει: «Να μην τους αγοράσει άλλος, σε παρακαλώ... Αγόρασέ τους εσύ για λογαριασμό μου...». Πήρε, λοιπόν, ο Μακάριος απ' αυτήν τα πεντακόσια νομίσματα, τα διέθεσε όμως για τις ανάγκες του λεπροκομείου.

Περνούσε ο καιρός, μα αυτή δίσταζε να του το υπενθυμίσει, επειδή ο άγιος είχε μεγάλη υπόληψη στην Αλεξάνδρεια... Τελικά, κάποια στιγμή που τον συνάντησε στην εκκλησία, του είπε: «Σε παρακαλώ, πες μου, τι έγινε με κείνους τους πολύτιμους λίθους για τους οποίους έδωσα τα πεντακόσια νομίσματα;». Αυτός της απάντησε: «Από την ημέρα που έδωσες τα χρήματα, πλήρωσα την αξία των λίθων. Αν θέλεις να τους δεις, έλα στο σπίτι μου. Εκεί βρίσκονται. Δες αν σου αρέσουν, αλλιώς πάρε πίσω τα χρήματά σου». Κι εκείνη πήγε πολύ ευχαρίστως. Στους επάνω ορόφους του λεπροκομείου βρίσκονταν οι λεπτές γυναίκες και στους κάτω οι λεπροί άνδρες. Όταν φτάσανε στην είσοδο, τη ρώτησε: «Τι θέλεις να δεις πρώτα; Τους υάκινθους ή τα σμαράγδια;». Του απάντησε: «Ό,τι νομίζεις». Τότε την ανεβάζει στους επάνω ορόφους, της δείχνει ακρωτηριασμένες γυναίκες με πληγιασμένα πρόσωπα, και της λέει: «Να οι υάκινθοι». Κατόπιν την κατεβάζει στα κάτω πατώματα και της δείχνει τους άνδρες λέγοντας: «Να τα σμαράγδια. Και νομίζω ότι δε θα βρεθούν πολυτιμότερα. Αν, λοιπόν, σου αρέσουν, πάει καλά, αλλιώς πάρε πίσω τα χρήματά σου». Μετανιωμένη αυτή, βγήκε και, αφού πήγε στο σπίτι της, αρρώστησε από τη στενοχώρια της που δεν έκανε ένα τέτοιο καλό σύμφωνα με το θέλημα του Θεού, αλλά αναγκαστικά. Αργότερα ευχαρίστησε τον Μακάριο και πορεύτηκε στη ζωή της όπως έπρεπε.

Παλλάδιος, *Λαυσαϊκόν*

3. Καλανός και Μέγας Αλέξανδρος

Όταν ο Αλέξανδρος έφθασε στη βόρεια Ινδία και έγινε πανηγυρικά δεκτός στα Τάξιλα, άκουσε για τους Ινδούς σοφούς, που ζούσαν αυστηρή ασκητική ζωή, χωρίς βιοτικές μέριμνες. Ανέθεσε τότε στον Ονησίκριτο να προετοιμάσει τον δρόμο και να βρει ένα διερμηνέα να μιλήσει μαζί τους. Ο αρχηγός των Τάξιλα έπεισε κάποιον από αυτούς τους ασκητές να συναντήσει και να ενημερώσει σχετικά με τις αντιλήψεις και τις κοσμοθεωρίες του τον Αλέξανδρο. Ο ασκητής αυτός έμεινε γνωστός στις ελληνικές πηγές με το όνομα «Καλανός», γιατί συνήθιζε να χαιρετά με τη σανσκριτική λέξη «καλυάναμ» (= χαίρε).

Ο Καλανός συνδέθηκε δια φιλίας με τον Μακεδόνα βασιλιά και έμεινε για πολύ καιρό στο περιβάλλον του. Η ηγεμονική όμως λαμπρότητα, με την οποία τον περιέβαλε ο Αλέξανδρος, δεν κατόρθωσε να τον αποξενώσει από τα ασκητικά του ιδεώδη. Στην Περσία, όπου ακολούθησε τον Έλληνα στρατηλάτη, αυτοπυρπολήθηκε μπροστά στα έκπληκτα μάτια του. Το γεγονός αυτό μνημονεύεται επανειλημμένα στις πηγές. Λέγεται ότι, όταν ο Αλέξανδρος πληροφορήθηκε την απόφασή του, μάταια προσπάθησε να τον μεταπεισει. Έτσι επέτρεψε να του ετοιμάσουν ένα σωρό από ξύλα για την πυρά. Ο Καλανός βάδισε ήρεμος προς το σωρό εν μέσω μεγάλης πομπής που του ετοίμασαν οι στρατιώτες του Αλέξανδρου και, αφού μοίρασε τα υπάρχοντά του, τα χρυσά και αργυρά αγγεία και τα πολύτιμα αντικείμενα, που ο βασιλιάς του είχε χαρίσει, ανέβηκε στο σωρό των ξύλων και κάθισε σε στάση «yoga» διαλογιζόμενος. Και ενώ οι σάλπιγγες ηχούσαν, και οι πολεμικοί ελέφαντες έβγαζαν τις ιδιόρρυθμες εκείνες κραυγές που βγάζουν την ώρα της μάχης, ο σοφός ασκητής ζωσμένος από τις φλόγες έμενε ατάραχος, ώσπου αποτεφρώθηκε.

Ο Αλέξανδρος και οι πολεμιστές του έμειναν έκπληκτοι από το γεγονός αυτό και θαύμασαν το ψυχικό μεγαλείο του τέκνου της ινδικής γης, που αρνήθηκε τη δόξα και τα αγαθά του κόσμου, για να εισέλθει με τον θάνατό του σε ανώτερη, όπως πίστευε, μορφή ζωής.

Γρηγόριος Ζιάκας, *Θρησκείες και Πολιτισμοί της Ασίας: Ινδοϊσμός, Ταοϊσμός, Κομφουκισμός, Βουδισμός, Θιβέτ και Ιαπωνία*

4. Ζωή πολυμέριμη

Ο άνθρωπος είναι σε όλα αχόρταγος, θέλει ν' απολάψει πολλά, χωρίς να μπορεί να τα προφτάξει όλα. Και βασανίζεται. Όποιος όμως φτάξει σε μια κατάσταση που να ευχαριστιέται με τα λίγα, και να μη θέλει πολλά, έστω κι αν μπορεί να τ' αποκτήσει, εκείνος λοιπόν είναι ο ευτυχισμένος. Δεν το κάνει από οικονομία, είτε γιατί έχει την ιδέα πως τα πολλά τον βλάπτουνε στην ψυχή ή στο σώμα. Αλλά γιατί στα λίγα και στα απλά βρίσκει πιο αγνή ικανοποίηση. Και περισσότερο απ' όλα, επειδή με τα απλά και με τα λίγα δεν χάνει τον εαυτό του. «*Τίς ἔστι πλούσιος; Ὁ ἐν ὀλίγῳ ἀναπαυόμενος*».

Οι άνθρωποι δεν βρίσκουνε πουθενά ησυχία, γιατί επιχειρούνε να ζήσουνε χωρίς τον εαυτό τους. Τρέχουνε από δω κι από κει να βρουνε την ευτυχία, μα ευτυχία δεν υπάρχει έξω από τον εαυτό μας. Θέλουμε να ευχαριστηθούμε με συμπόσια απ' όπου λείπουμε. Όποιος έχει χάσει τον εαυτό του, έχει χάσει την ευτυχία. Ευτυχία δεν είναι το ζάλισμα που δίνουνε οι πολυμέριμες ηδονές κι απολαύσεις, αλλά η ειρήνη της ψυχής και η σιωπηλή αγαλλίαση της καρδιάς. Μ' αυτό το βύθισμα στον εαυτό του βρίσκει ο άνθρωπος τον Θεό.

Φώτης Κόντογλου, *Μυστικά Άνθη*

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

5. Ο Πλούσιος και ο φτωχός Λάζαρος

¹⁹Κάποιος άνθρωπος ήταν πλούσιος, φορούσε πολυτελή ρούχα και το τραπέζι του κάθε μέρα ήταν λαμπρό. ²⁰Κάποιος φτωχός όμως, που τον έλεγαν Λάζαρο, ήταν πεσμένος κοντά στην πόρτα του σπιτιού του πλουσίου, γεμάτος πληγές, ²¹και προσπαθούσε να χορτάσει από τα ψίχουλα που έπεφταν από το τραπέζι του πλουσίου. Έρχονταν και τα σκυλιά και του έγλειφαν τις πληγές. ²²Κάποτε πέθανε ο φτωχός, και οι άγγελοι τον πήγαν κοντά στον Αβραάμ. Πέθανε κι ο πλούσιος και τον έθαψαν. ²³Στον άδη που ήταν και βασανιζόταν, σήκωσε τα μάτια του και είδε από μακριά τον Αβραάμ και κοντά του τον Λάζαρο. ²⁴Τότε φώναξε ο πλούσιος και είπε: «πατέρα μου Αβραάμ, σπλαχνίσου με και στείλε τον Λάζαρο να βρέξει με νερό την άκρη του δάχτυλού του και να μου δροσίσει τη γλώσσα, γιατί υποφέρω μέσα σ' αυτή τη φωτιά».

²⁵Ο Αβραάμ όμως του απάντησε: «παιδί μου, θυμήσου ότι εσύ απόλαυσες την ευτυχία στη ζωή σου, όπως κι ο Λάζαρος τη δυστυχία. Τώρα λοιπόν αυτός χαίρεται εδώ, κι εσύ υποφέρεις. ²⁶Κι εκτός απ' όλα αυτά, υπάρχει ανάμεσά μας μεγάλο χάσμα, ώστε αυτοί που θέλουν να διαβούν από 'δω σ' εσάς να μην μπορούν' ούτε οι από 'κει μπορούν να περάσουν σ' εμάς». ²⁷Είπε πάλι ο πλούσιος: «τότε σε παρακαλώ, πατέρα, στείλε τον στο σπίτι του πατέρα μου, ²⁸να προειδοποιήσει τους πέντε αδερφούς μου, ώστε να μην έρθουν κι εκείνοι σ' αυτόν εδώ τον τόπο των βασάνων». ²⁹Ο Αβραάμ του λέει: «έχουν τα λόγια του Μωυσή και των προφητών' ας υπακούσουν σ' αυτά». ³⁰«Όχι, πατέρα μου Αβραάμ», του λέει εκείνος, «δεν αρκεί' αλλά αν κάποιος από τους νεκρούς πάει σ' αυτούς, θα μετανοήσουν». ³¹Του λέει τότε ο Αβραάμ: «αν δεν υπακούνε στα λόγια του Μωυσή και των προφητών, ακόμη κι αν αναστηθεί κάποιος από τους νεκρούς, δεν πρόκειται να πεισθούν».

Ευαγγέλιο κατά Λουκάν 16, 19-31

6. Το Κοράνιο για τον πλούτο

262. Όσοι ξοδεύουν από τις περιουσίες τους για χάρη του Αλλάχ και δεν επιδιώκουν μ' αυτά που ξοδεύουν καμιά βλάβη ή σκοπό επίδειξης, γι' αυτούς η αμοιβή είναι σίγουρη απ' τον Κύριό τους. Κανείς φόβος δεν θα τους κυριεύσει, ούτε θα λυπηθούν.

265. Κι όσοι ξοδεύουν από την περιουσία τους επιδιώκοντας τη χάρη του Αλλάχ και την ενίσχυση της πίστης στην ψυχή τους, μοιάζουν με γόνιμο κήπο, σε ψηλό μέρος. Άφθονη βροχή πέφτει σ' αυτόν και τον κάνει να πολλαπλασιάσει την παραγωγή.

268. Ο Σατανάς σας απειλεί με φτώχεια και σας διατάζει να είστε φιλάργυροι. Ο Αλλάχ όμως σας υπόσχεται την επιείκειά Του και τη χάρη Του. Κι ο Αλλάχ είναι απέραντα Γενναιόδωρος (και) Παντογνώστης.

271. Καλόν είναι να φανερώσετε την ελεημοσύνη σας. Καλύτερα όμως είναι να την αποκρύπτετε και να ελεείτε ανώνυμα, εκείνους που έχουν ανάγκη. Αυτό επανορθώνει για σας μερικές αμαρτίες. Κι ο Αλλάχ γνωρίζει ό,τι κάνετε.

275. Αυτοί οι οποίοι δέχονται τα κέρδη της τοκογλυφίας, δεν θα εγερθούν (κατά την Έσχατη Ημέρα) παρά μόνο, όπως σηκώνεται κάποιος όταν τον έχει βρει η αφροσύνη του Σατανά. Και αυτό γιατί είπαν: «Το εμπόριο είναι σαν την τοκογλυφία». Ο Αλλάχ όμως επέτρεψε το εμπόριο και απαγόρευσε την τοκογλυφία. Και όποιοι παραιτούνται (από την τοκογλυφία) διότι υπάκουσαν τις οδηγίες του Κυρίου τους, αυτοί θα συγχωρεθούν για τα περασμένα (κέρδη) και την περίπτωση τους θα την κρίνει ο Αλλάχ. Όποιοι όμως επαναλάβουν (την τοκογλυφία), τότε θα γίνουν όλοι τους σύντροφοι της φωτιάς, όπου και θα παραμείνουν για πάντα.

Το Ιερό Κοράνι, σούρα 2

7. Θρησκευτικές παραδόσεις της ανατολής για τον πλούτο

1. Δια των θυσιών, οι Θεοί μάς χορηγούν τα αγαθά· όποιος τ' απολαμβάνει χωρίς να τα μοιράζεται με τους άλλους είναι όντως κλέφτης.

Όποιος μαγειρεύει φαγητό μόνο για τον εαυτό του, είναι κακός κι απολαμβάνει την αμαρτία.

Μπαγκαβάτ Γκιτά 3, 12-13

2. Ο ανόητος γελά με τη γενναιοδωρία, ο φιλάργυρος δεν μπορεί να μπει στον παράδεισο. Αλλά ο σοφός βρίσκει χαρά στην προσφορά και χαρά στην ανταμοιβή του.

Νταμαπάντα: Τα λόγια του Βούδα, 13, 177

3. Είπε ο Δάσκαλος: «Φτωχός και να μη δυσανασχετείς, αυτό είναι το δύσκολο· πλούσιος και να μη επαίρεσαι, αυτό είναι εύκολο».

Ο Τσι Καγκ Τσι ανησυχούσε για τους πολλούς κλέφτες· ρώτησε τον Κομφούκιο. Ο Κομφούκιος του απάντησε: «Αν εσείς δεν ήσασταν τόσο άπληστος, κι αν τους πληρώνατε, δεν θα 'κλεβαν».

Ενεργείς μόνο για το συμφέρον σου; θα σκοντάψεις στο μίσος.

Τα Ανάλεκτα του Κομφουκίου

8. «Κάρμαν» και κοινωνική τάξη

Αν ο άνθρωπος είναι πλούσιος ή φτωχός, ευτυχής ή δυστυχής, υγιής ή ασθενής, ωραίος ή άσχημος, αν εκ γενετής ανήκει σε μια από τις κατώτερες κοινωνικές τάξεις, φταίει ο ίδιος, γιατί έτσι προετοίμασε τον εαυτό του στην προηγούμενη ύπαρξη. Μάλιστα ο άνθρωπος λόγω των κακών του έργων είναι δυνατόν να ξαναγεννηθεί σε μια τρομερή κόλαση, όπου θα μείνει ώσπου να πάρει την ανταπόδοση των έργων του, ή ακόμη να γεννηθεί σε μια ύπαρξη της ζωικής ή φυτικής κλίμακας των όντων. Αλλά συμβαίνει και το αντίθετο· ο άνθρωπος λόγω των καλών του πράξεων μπορεί να ξαναγεννηθεί σε έναν ουρανό. Εντούτοις η παραμονή του στον ουρανό ή την κόλαση δεν είναι σταθερή κατάσταση. Όταν το σύνολο των αξιόμισθων έργων, καλών ή κακών, εξαντληθεί, το ον ξαναγεννιέται στην παρούσα ζωή. [...]

Η αντίληψη αυτή για το «κάρμαν», την επαναγέννηση και την απολύτρωση, η οποία στον Βουδισμό και τον Τζαϊνισμό είναι πίστη απόλυτη, δημιούργησε στον ινδικό λαό μια καρτερία μπροστά στον θάνατο και τις θλίψεις της ζωής. Η αντίληψη αυτή προσφέρει μιαν ερμηνεία στο πρόβλημα του κακού και της κοινωνικής αδικίας και ανισότητας. Με βάση την διδασκαλία αυτή ο Ινδός ανέπτυξε την τέχνη

να βρίσκει ευχαρίστηση στη θέση που βρίσκεται και να υπομένει την δυστυχία, τις ασθένειες και τον θάνατο. Η συνειδήσή του επίσης ότι τα πάντα, καθώς και ο εαυτός του, είναι μέρη ενός ενιαίου και συναφούς όλου, του οποίου τα πάντα υπόκεινται στην ανάγκη της αιτιότητας και συμβαίνουν στον καθορισμένο τους χρόνο, συνέβαλε προφανώς πολύ στο να μη βλέπει συχνά το μέλλον με ιδιαίτερη ανησυχία και να στέκεται με καρτερία ή ακόμη και απάθεια απέναντι σε μιαν αιφνίδια οικονομική κακοτυχία ή πολιτική αλλαγή. Αυτά όλα είναι επίσης η αιτία για το ότι η ινδική φιλοσοφία δεν γνωρίζει την τραγωδία στην αληθινή έννοια της λέξης. Η διδασκαλία περί «κάρμαν», το οποίο δένει τα όντα στο παρελθόν τους, αλλά τους επιτρέπει να διαμορφώσουν το μέλλον τους, δεν προσφέρει συγκρούσεις μεταξύ πεπρωμένων και ελευθερίας.

Γρηγόριος Ζιάκας, *Θρησκείες και Πολιτισμοί της Ασίας: Ινδοϊσμός, Ταοϊσμός, Κομφουκισμός, Βουδισμός, Θιβέτ και Ιαπωνία*

9. Περί πλούτου

Αυτά τα λέω και δεν θα πάψω να τα λέω, κι ας με κατηγορούν πολλοί. «Όλο με τους πλούσιους τα βάζεις», διαμαρτύρονται. Πράγματι, όχι όμως με όλους, αλλά μόνο μ' εκείνους που κάνουν κακή χρήση του πλούτου τους. Δεν χτυπάω τον πλούσιο, αλλά τον άρπαγα. Άλλο πλούσιος, άλλο άρπαγας. Να ξεχωρίζουμε τα πράγματα, για να μη δημιουργείται σύγχυση ή παρανόηση. Είσαι πλούσιος; Δεν σε εμποδίζω. Αρπάζεις; Σε αποδοκιμάζω. Έχεις τα κτήματά σου; Να τα χαίρεσαι. Παίρνεις τα ξένα; Δεν μπορώ να σωπάσω. Θέλεις να με πετροβολήσεις; Είμαι έτοιμος και το αίμα μου να χύσω, φτάνει να σε σταματήσω από την αμαρτία. Δεν νοιάζομαι για το μίσος, δεν τρομάζω από την πολεμική. Για ένα πράγμα μόνο νοιάζομαι, για την προκοπή εκείνων που με ακούνε. [...]

Άχρηστοι είναι οι πλούσιοι, ναι, άχρηστοι, εκτός κι αν είναι ελεήμονες και φιλόανθρωποι. Μα, δυστυχώς, λίγοι πλούσιοι, πολύ λίγοι ξεχωρίζουν για τη φιλανθρωπία τους. Οι περισσότεροι είναι βουτηγμένοι στη φιλαυτία, την ασπλαχνία, την αμαρτία. Γι' αυτό μην τους ζηλεύεις. Εσύ να σκέφτεσαι... τον ίδιο το Χριστό, ο οποίος δεν είχε πού να γείρει το κεφάλι Του. Μιμήσου τη φτώχεια Εκείνου και των αγίων Του, που ήταν στερημένοι από τα υλικά αγαθά, είχαν όμως αμύθητα πνευματικά πλούτη... Ακόμα, δηλαδή, κι αν είχες δικές σου την ξηρά και τη θάλασσα, τις χώρες και τις πολιτείες της οικουμένης, αν δούλευε για σένα η ανθρωπότητα, αν έδιναν για χάρη σου οι πηγές χρυσάφι αντί για νερό, και τότε θα έλεγα πως δεν αξίζεις ούτε τρεις δεκάρες, αφού θα έχανες τη Βασιλεία των Ουρανών. [...]

Μη νομίζεις ότι, με το ν' αποκτήσεις πολλά, αποκτάς και αληθινή ηδονή. Ηδονή και ευχαρίστηση και ηρεμία έχεις με το να μη θέλεις να πλουτίζεις. Αν κυνηγάς τον πλούτο, ποτέ δεν θα πάψεις να βασανίζεσαι. Γιατί η επιθυμία του πλούτου είναι έρωτας ανικανοποίητος... Όσο περισσότερα χρήματα επιθυμείς, τόσο μεγαλύτερη γίνεται η αγωνία σου... Ο Θεός σ' έκανε πλούσιο για να βοηθάς όσους έχουν ανάγκη, για να βρεις τη συγχώρηση των αμαρτημάτων σου με τη φιλανθρωπία. Δεν σου έδωσε χρήματα για να τα φυλάς και να καταστραφείς, αλλά για να τα μοιράζεις και να σωθείς.

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

10. Πλούτος και πλεονεξία

«Ποιον αδικώ», λέει [ο πλούσιος], «προστατεύοντας αυτά που μου ανήκουν»;

Πες μου λοιπόν, τι σου ανήκει; Από πού τα πήρες και τα έφερες στη ζωή σου; Όπως αυτός που βρίσκει θέση στο θέατρο κι εμποδίζει αυτούς που μπαίνουν ύστερα, θεωρώντας δικό του αυτό που είναι για κοινή χρήση όλων, τέτοιοι είναι οι πλούσιοι. Αφού απόχτησαν πρώτοι τα κοινά αγαθά, τα θεωρούν δικά τους για την προτεραιότητα. Αν έπαιρνε καθένας ό,τι του χρειαζόταν για την ικανοποίηση της ανάγκης του κι άφηνε σ' όποιον είχε ανάγκη ό,τι ήταν γι' αυτόν περισσό, κανένας δε θα ήταν πλούσιος, κανένας δε θα ήταν φτωχός. Γυμνός δεν ήρθες στον κόσμο; Γυμνός δεν θα επιστρέφεις στη γη; Πού τα βρήκες αυτά που έχεις τώρα; Αν πιστεύεις ότι στα χάρισε η τύχη είσαι άθεος, δεν αναγνω-

ρίζεις τον Δημιουργό, δεν νοιώθεις ευγνωμοσύνη γι' Αυτόν που στα έδωσε· αν όμως παραδέχεσαι ότι προέρχονται απ' τον Θεό, πες μου για ποιο λόγο στα έδωσε; Μήπως είναι άδικος ο Θεός και μοιράζει άνισα τα απαραίτητα για τη ζωή; Γιατί εσύ είσαι πλούσιος κι εκείνος φτωχός; Για κανένα άλλο λόγο παρά για να ανταμειφθείς εσύ για την καλοσύνη και τη σωστή διαχείριση της περιουσίας, κι εκείνος για να κερδίσει τα μεγάλα έπαθλα της υπομονής.

Όμως εσύ τα έκρυψες όλα στους αχόρταγους κόλπους της πλεονεξίας· νομίζεις λοιπόν ότι κανένα δεν αδικεί, όταν τόσοι στερείς από τα αγαθά αυτά; Ποιος είναι πλεονέκτης; Όποιος δεν περιορίζεται στα απαραίτητα. Ποιος άρπαγας; Εκείνος που αφαιρεί την περιουσία των άλλων. Εσύ δεν είσαι πλεονέκτης; Δεν είσαι άρπαγας; Δεν κρατάς για τον εαυτό σου, όσα σου δόθηκαν για να τα διαχειρισθείς προς όφελος όλων; Αυτός που γδύνει τον ντυμένο θα ονομαστεί λωποδύτης, αλλά μήπως και αυτός που δεν ντύνει τον γυμνό, ενώ μπορεί, δεν αξίζει αυτή την ονομασία;

Το ψωμί που αποθηκεύεις είναι του πεινασμένου, τα ρούχα που φυλάς στις αποθήκες σου είναι του γυμνού, τα παπούτσια που τα 'χεις και σαπίζουν είναι του ξυπόλυτου, τα λεφτά που θάβεις για να μη στα κλέψουν είναι του φτωχού. Είναι τόσοι αυτοί που αδικείς όσοι αυτοί που θα μπορούσες να βοηθήσεις.

Μέγας Βασίλειος,
Ομιλία εις το «Καθελώ μου τās αποθήκας...» και περί πλεονεξίας

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΑΘΕΜΙΤΟΥ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΥ. Η ΕΥΘΥΝΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

11. Γελοιογραφίες για τον πλούτο και την εργασία

α.

Πάβελ Κουτσίνσκι

β.

Πάβελ Κουτσίνσκι

γ. Joaquin Salvador Lavado «Quino»,
Το σκάκι των τάξεων, (Πρόβλημα: Τα μαύρα παίζουν και κάνουν ματ, όποτε τους αρέσει).

